

Kolegij: Zdravstvena njega starijih osoba
Voditelj: Brigita Filipović-Papić, prof., predavač
Katedra: Katedra za zdravstvenu njegu
Studij: Preddiplomski stručni studij Sestrinstva (izvanredni)
Godina studija: 3. godina
Akadska godina: 2020./2021.

IZVEDBENI NASTAVNI PLAN

Podaci o kolegiju (kratak opis kolegija, opće upute, gdje se i u kojem obliku organizira nastava, potreban pribor, upute o pohađanju i pripremi za nastavu, obveze studenata i sl.):

Kolegij **Zdravstvena njega starijih osoba** obavezan je kolegij na III godini Stručnog studija Sestrinstva. Sastoji se od 20 sati predavanja, 20 sati vježbi i 10 sati seminara, ukupno 50 sati (4 ECTS). Nastava se izvodi u predavaonama FZSRI, a vježbe u Domu za starije i nemoćne Kantrida, Rijeka te u Domu za psihički bolesne odrasle osobe „Turnić“, Rijeka.

U zadovoljavanju zdravstvenih potreba starijih osoba upravo Zdravstvena njega starijih osoba ima važnu ulogu u gerijatriji i gerontološkoj zdravstvenoj skrbi. Obzirom da je starije pučanstvo najbrže rastuća, a ujedno i najranjivija skupina, zdravstvene potrebe osoba starijih ljudi postaju sve aktualnije i sve neophodnije teme društva.

CILJ KOLEGIJA: Omogućiti primjenu i evaluaciju naučenog u zaštiti zdravlja starijih osoba.

Studenti će nakon odslušanog kolegija biti osposobljeni:

- prepoznati specifičnosti osnovnih potreba starijih osoba
- razviti kritički osvrt na povijesni razvoj gerijatrije i gerontologije
- razlikovati teorije starenja
- razviti kritički osvrt na proces starenja
- primjenjivati proces zdravstvene njege gerijatrijskih bolesnika
- planirati, provoditi i evaluirati zdravstvenu njegu
- pružati neophodna znanja i vještine
- razlikovati vrste smještaja za starije osobe te način njihove prilagodbe
- provoditi upitnike, ankete i sl. u domovima za starije i nemoćne osoba
- sudjelovati u kreativnim terapijama sa šticeenicima
- koristiti informacije o novim tehnološkim dostignućima u korist starih i nemoćnih osoba
- razlikovati vrste nasljeđivanja imovine, sklapanje sa strane starijih osoba za vrijeme njihova života

Popis obvezne ispitne literature:

Zijad Duraković i suradnici, Gerijatrija medicina starije dobi, C.T.- Poslovne informacije, d.o.o., Zagreb, 2007.

Popis dopunske literature:

Lippincot Williams & Wilkins, Nursing procedures, 2010., str. 802 Njega u gerijatriji

Muhamed Gavranović sa suradnicima, Klinička gerijatrija, starost i bolest, Međunarodni centar za mir, Sarajevo, 1997.

Sandra Franković i suradnici, Zdravstvena njega odraslih, priručnik za studij sestrištva, Medicinska naklada Zagreb, 2010.

Jovan Vukadinov, Gerijatrija i njega starijih osoba, Univerzitet u Novom Sadu, Medicinski fakultet, Novi Sad, 2006.

Brunner & Suddarth, Medical – Surgical Nursing, J.B. Lippincott Company, Philadelphia, 2007.

Pečjak V. Psihologija treće životne dobi. Prosvjeta Zagreb. Zagreb 2001. Riemann F. Umijeće starenja. Naklada Slap. Jastrebarsko. 2008.

Sestrinske procedure, Data status, Beograd, 18. poglavlje Njega u gerijatriji

Znanstveni članci na temu Zdravstvena njega starijih osoba

NASTAVNI PLAN

Popis predavanja (s naslovima i pojašnjenjem):

1. Glosarij gerontologije

Upoznati se s pojmovnikom koji će se koristiti u kolegiju.

Razumijeti i razlikovati pojmove kao gerijatrija / gerontologija, starenje / starost i sl.

2. Osnovne značajke fiziološke starosti

Naučiti koje su najčešće promjene tijekom starenja.

Naučiti koje se promjene događaju po sustavima npr. kardiovaskularnom (promjene na krvnim žilama, ateroskleroza i dr.).

3. Naučiti kakve promjene nastaju po sustavima

- promjene na kardiovaskularnom sustavu
- promjene na sustavu osjetila (sluh, vid, okus, opip i njuh)
- promjene na sustavu za pokretanje
- promjene na probavnom sustavu

4.Psihološke promjene

Znati razlikovati čimbenike koji utječu na brzinu psihičkih promjena u starijih osoba.

Znati koji su najčešći psihički poremećaji u osoba starije dobi te znati skrbiti o njima.

5.Multimorbidnost

Naučiti što je multimorbidnost te kako prevenirati određene skupine bolesti.

6.Specifični problemi starije populacije po WHO

Nabrojati i opisati specifične probleme starije populacije kao što su padovi,osteoporoz, eliminacija urina i fecesa,inkontinencija,opstipacija,mentalno zdravlje i komunikacija

7.Geroprofilaksa

Znati što je to geroprofilaksa, koji je njen cilj, te podjela geroprofilakse na primarnu, sekundarnu i tercijarnu.Znati opisati.

8.Prehrana starijih osoba

Ispravna prehrana je važan čimbenik zdravlja,vitalnosti i produženja života starijih ljudi.

Naučiti što jelovnik treba sadržavati (UH,B,M).

Usvojiti preporuke za prehranu starijih osoba.

9.Institucionalna i izvaninstitucionalna zaštita

Upoznati studente s organizacijom rada u Domu za starije i nemoćne osobe Sv.Antun,Karlovac

Naučiti koje sve modele izvaninstitucionalna skrb obuhvaća te ih znati opisati.

Naučiti razlikovati koji su uvjeti za ostvarivanje prava na mirovinu (starosna,privremena,invalidska)

10.Zdravstvena njega osoba starije dobi

Utvrđiti 14 osnovnih ljudskih potreba.

Ponoviti proces zdravstvene njege te ga primjeniti na gerijatrijskim bolesnicima.

Ponoviti najčešće sestrinske dijagnoze.

Ponoviti i utvrditi najčešće sestrinske intervencije u zdravstvenoj njezi starijih osoba.

11. AAC – Augmentativna i Asistivna tehnologija

Informiranje o novostima u tehnološkim dostignućima; sustav računalnih programa koji poboljšavaju funkcionalne sposobnosti polupokretnih, nepokretnih i invalidnih osoba.

Servus sustav; Tobii program i BCI

12. Zdravstvena njega umirućih pacijenata

Naučiti faze umirućeg pacijenta te faze koje prolazi njegova obitelj.

Spoznati razlike između palijativne i konvencionalne skrbi.

Ponoviti najčešće sestrinske dijagnoze kod umirućeg pacijenta.

Naučiti zbrinuti umirućeg pacijenta.

Znati postaviti cilj zdravstvene njege umirućeg

13. Oporuka, Ugovor o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju

Znati razlikovati više vrsta Oporuka i Ugovora

14. Rekapitulacija i Zaključak

Popis seminara s pojašnjenjem:

1. Komunikacija sa starijim osobama

Diskutirati moguće teškoće kod pristupa starijim osobama.

2. Odnos društva prema starijim osobama

Uočiti razlike u odnosu društva prema starijim osobama nekad i danas.

3. Metode skrbi u gerijatriji

Diskutirati o sestrinskom pristupu osobama starije životne dobi

4. Uloga med. sestre u prevenciji padova starijih osoba

Uočiti najčešću problematiku koja uzrokuje padove u starijih osoba.

Raditi na prevenciji i edukaciji

5. Spavanje i odmor starijih osoba

Educirati osoblje na aktivno provođenje poslijepodnevnog odmora. Animirati starije da poslijepodne ne provode u učestalom spavanju.

6. Bol i metode uklanjanja boli

Prodiskutirati opća znanja o farmakološkom i nefarmakološkom pristupu.

7. Tjelesna aktivnost u starosti

Podučiti starije osobe kako se baviti tjelovježbom u skladu s njihovim mogućnostima.

8. Prehrana u starijoj životnoj dobi

Naučiti koja je hrana hranjiva, a ne visoko kalorična. Naučiti izbjeći najčešće pogreške u prehrani.

9. Aktivno starenje

Aktiviranje u raznim aktivnostima, Udrugama, Klubovima, edukacijama za starije i sl.

10. Izoliranost i otuđenost starijih osoba

Spoznajati da su stariji često izolirani i napušteni od svojih bližnjih.

11. Zlostavljanje starijih osoba

Naučiti prepoznati osobe zlostavljače; znati obavjestiti policiju te CZSS

12. Učestalost 4N sindroma u osoba starije životne dobi

Uočiti javnozdravstvenu problematiku u starijoj dobi

13. Zdravstvena njega dementnih bolesnika

Preuzimanje etičke i društvene odgovornosti

14. Okupaciona terapija starijih osoba

Upravljanje stručnim projektima

15. Komunikacija s terminalnim bolesnikom i njegovom obitelji

Upravljanje složenim interakcijskim i komunikacijskim vještinama u nepredvidivim situacijama

16. COVID 19 u osoba starije životne dobi
Kako zaštititi starije osobe od aktualnog virusa!?

17. Vlastita iskustva

Popis vježbi s pojašnjenjem:

Vježbe se provode u Domu za starije i nemoćne osobe Sv. Antun, Karlovac

1. Dom za starije i nemićne

Upoznavanje s organizacijom Doma.

Upoznavanje s institucionalnom skrbi

Obilazak po postojećim objektima.

Upoznavanje s korisnicima Doma

2. Upoznavanje s izvaninstitucionalnom skrbi

Pomoć i njega u kući

Dostava obroka u kuću – pučka kuhinja

Dnevni centri – klubovi za starije osobe

Centar za prihvat osoba u krizi

Prijevoz

3. Provođenje procesa zdravstvene njege

Dobivanje uvida u sestrinsku dokumentaciju te provođenje istog.

Intervjuiranje, anketiranje štićenika te provođenje anketa E-QILIN projekta.

Najčešće sestrinske dijagnoze i intervencije

4. Provođenje zdravstvene njege

Individualan i multidisciplinarn pristup korisniku

Provođenje osnovnih potreba i intervencija u zdravstvenoj njezi (sestrinskoj skrbi) starijih osoba (Izbjegavanje štetnih utjecaja okoline; Održavanje osobne higijene; Zaštita kože i sluznice; Održavanje pokretnosti i zauzimanja odgovarajućih položaja tijela; Unos hrane i tekućine; Eliminacija; Komunikacija i dr.).

5. Projekti namjenjeni osobama starije životne dobi

Upoznavanje i sudjelovanje u projektima koje provode medicinske sestre, negovatelji, socijalni radnici, radni terapeuti, studenti psihologije, pomoćno osoblje i dr., npr. Projekt praktičnog pristupa osobama s demencijom (različite senzo - motoričke aktivnosti, rekreativne vježbe, glazbene i likovne radionice, igranje društvenih igara i sl.).

6.Kreativne radionice

Sudjelovanje u pripomoći korisnicima u (likovnoj i keramičkoj radionici,grupi za uređenje okoliša, pjevačkom zboru, literalnoj grupi, sportsko – rekreativnoj grupi, društvenim igrama i dr.).

Vježbe u Domu za psihički bolesne odrasle osobe „Turnić“,Rijeka

1.Dom Turnić

Upoznavanje s organizacijom Doma.

Upoznavanje s institucionalnom skrbi

Obilazak po postojećim objektima.

Upoznavanje s korisnicima Doma

2.Kućne posjete

Posjete korisnicima Doma uz pratnju lječnika psihijatra te glavne medicinske sestre

Upoznavanjem s organizacijom rada u kući

3.Upoznavanje s projektima Doma

Sudjelovanje u raznim Projektima Doma

4.Održavanje kreativnih radionica štićenicima

Organizacija kreativnih radionica

Obveze studenata:

Uvjeti za prisustvovanje nastavi Zdravstvene njege starijih osoba su odslušani i položeni svi predmeti Zdravstvenih njega.

Obveze studenata propisane su Pravilnikom o studiranju, a odnosi se na redovito pohađanje nastave te obavljanju vježbi u jednom od dogovorenih Doma za starije i nemoćne osobe.Prisutnost i aktivnost studenata na nastavi , vježbama i seminarima svakodnevno se evidentira što u završnoj evaluaciji ulazi u konačnu ocjenu kolegija Zdravstvena njega starijih osoba.

U slučaju online nastave,studenti su obavezni prisustvovati svim aktivnostima kolegija te se aktivno uključivati u nastavnom procesu.Kamera mora obostrano biti uključena, a svako će se predavanje snimiti.

Apelira se studentima da u slučaju online nastave budu primjereno odjeveni,te bez obzira na rad od kuće uvažavaju primjereno ponašanje (bez pušenja cigareta,konzumiranja alkoholnih pića,mobiteliranja i sl.)

Ispit (način polaganja ispita, opis pisanog/usmenog/praktičnog dijela ispita, način bodovanja, kriterij ocjenjivanja):

Način polaganja ispita , pravo pristupa polaganju ispita te ocjenjivanje studenata provodi se prema važećem Pravilniku o ocjenjivanju studenata , usvojeno na Fakultetskom vijeću FZSRI u Rijeci .

Ocjenjivanje studenata vrši se primjenom ECTS bodovnim sustavom (od E– A) i brojčanim sustavom (od 1 – 5).

Svaki student tijekom nastave može ostvariti od najmanje 50% do najviše 70% ocjenskih bodova, dok se preostali postotak ocjenskih bodova, od najviše 50% do najmanje 30%,može ostvariti na završnom ispitu.

Tijekom nastave sa 50-70 bodova vrednuje se :

- do 20 bodova sudjelovanje u nastavi
- do 15 bodova seminari
- do 15 bodova vježbe
- ostalih 20 bodova su izvanredna sudjelovanja studenata u projektima, ERAZMUS-u,raznim istraživanjima,nastupu na kongresu i sl.

Studenti koji su tijekom nastave ostvarili :

- od 0 do 49,9 % ocjenskih bodova od ocjenskih bodova koje je bilo moguće steći tijekom nastave kroz oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja studenata sukladno pravilniku ocjenjuje se ocjenom E (neuspješan), ne mogu steći ECTS bodove i moraju ponovo upisati predmet.
- 50% i više ocjenskih bodova od ocjenskih bodova koje je bilo moguće steći tijekom nastave kroz oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja studenata sukladno pravilniku, mogu pristupiti završnom ispitu.
- Ispitni prag na završnom ispitu ne može biti manji od 50% uspješno rješenog ispita.
- Konačna ocjena je zbroj postotka ostavrenog tijekom nastave i postotka ostvarenog na završnom ispitu.

Mogućnost izvođenja nastave na stranom jeziku:

Ostale napomene (vezane uz kolegij) važne za studente:

Student može izostati 30 % s nastave isključivo zbog zdravstvenih problema i to uz predočenje liječničke ispričnice.Nadoknada vježbi je moguća uz predhodni dogovor s voditeljem.

Neopravdanim izostankom s 30 % nastave gubi se pravo izlaska na završni ispit.

Na nastavi se očekuje profesionalno ponašanje, moli se ne korištenje mobitela i sl.ometajućih naprava.

SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (za akademsku 2020./2021. godinu)

Datum	Predavanja (vrijeme i mjesto)	Vježbe (vrijeme i mjesto)	Seminari (vrijeme i mjesto)	Nastavnik
28.9.2020. PONEDJELJAK	14:00-19:00 FZSRI	/	/	Brigita Filipović-Papić, prof.
29.9.2020. UTORAK	14:00-19:00 FZSRI	08:00-13:00 Dom za starije i nemoćne Kantrida,Rijeka Dom Turnić,Rijeka	/	Brigita Filipović-Papić,prof.
30.9.2020. SRIJEDA	14:00-19:00 FZSRI		/	Brigita Filipović-Papić,prof.
1.10.2020. ČRTVRTAK		08:00-13:00 Dom za starije i nemoćne Kantrida,Rijeka, Dom Turnić,Rijeka	14:00-19:00 Z4	Brigita Filipović-Papić,prof.
2.10.2020. PETAK		08:00-13:00 Dom za starije i nemoćne Kantrida,Rijeka, Dom Turnić,Rijeka	14:00-19:00 Z4	Brigita Filipović-Papić,prof.

	PREDAVANJA (tema predavanja)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
P1	Uvod,Što znamo o osobama starije životne dobi ?	1	FZSRI
P2	Što je starost I starenje?	1	FZSR
P3	Odnos društva prema starosti	1	FZSR
P4	Najčešće promjene tijekom starenja	1	FZSR
P5	Promjene na kardiovaskularnom sustavu	1	FZSR
P6	Promjene na sustavu osjetila	1	FZSR
P7	Promjene na sustavu za pokretanje	1	FZSR
P8	Promjene na probavnom sustavu	1	FZSR
P9	Promjene na dišnom sustavu	1	FZSR

P10	Najčešće neurološke bolesti u starijoj populaciji	1	FZSR
P11	Promjene na endokrinim i spolnim žlijezdama	1	FZSR
P12	Multimorbidnost u osoba starije dobi	1	FZSR
P13	Geroprofilaksa	1	FZSR
P14	Prehrana starijih osoba	1	FZSR
P15	Proces zdravstvene njege gerijatrijskih bolesnika	1	FZSR
P16	Najčešće sestrinske intervencije u zdrav, njezi starijih osoba	1	FZSR
P17	Institucionalna i izvaninstitucionalna zaštita starijih osoba	1	FZSR
P18	AAG- augmentativna i asistivna tehnologija	1	FZSR
P19	Zdravstvena njega umirućeg bolesnika	1	FZSR
P20	Oporuka, Ugovor o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju	1	FZSR
	Ukupan broj sati predavanja	20	

	SEMINARI (tema seminara)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
S1	Odnos društva prema starijim osobama	1	FZSR
S2	Aktivno starenje	1	FZSR
S3	Izoliranost i otuđenost starijih osoba	1	FZSR
S4	Uloga med. sestre u prevenciji padova starijih osoba	1	FZSR
S5	Spavanje i odmor starijih osoba	1	FZSR
S6	Bol i metode uklanjanja boli	1	FZSR
S7	Tjelesna aktivnost u starosti	1	FZSR
S8	Prehrana u starijoj životnoj dobi	1	FZSR
S9.	Okupaciona terapija starijih osoba	1	FZSR
S10	Zlostavljanje starijih osoba	1	FZSR
	Ukupan broj sati seminara	10	

	VJEŽBE (tema vježbe)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
V1	Upoznavanje s organizacijom rada Doma za starije i nemoćne Kantrida, Rijeka	5	Dom za starije i nemoćne Kantrida, Dom Turnić
	Upoznavanje s izvaninstitucionalnom skrbi		
V2	Provođenje procesa zdravstvene njege, sestrinska dokumentacija	5	Dom za starije i nemoćne Kantrida, Dom Turnić
	Provođenje zdravstvene njege		
V3	Upoznavanje s projektima Doma	5	Dom za starije i nemoćne Kantrida, Dom Turnić
	Sudjelovanje u kreativnim radionicama; Okupaciona terapija		
V4	Druženje sa štičenicima Doma uz društvene igre	5	Dom za starije i nemoćne Kantrida, Dom Turnić
...	Šetnja obližnjim parkom za lijepog vremena		
	Ukupan broj sati vježbi	20	

	ISPITNI TERMINI (završni ispit)
1.	19.10.2020.
2.	02.11.2020..
3.	1.12.2020.
4.	11.1.2021..
5.	
6.	
7.	